ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համ. 10 Մէճ.
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամս. » Կ. Պոլսոյ » 5 »
» » Գաւառաց » 6 »
Օտար երկիրներու » 2 1/2 Լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի։
Մէկ մի թիւ 40 փարա։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրոց ձեռնրու ծախքը Խմբագրութեան վրայ է։
Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն Խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Գալաթիա Սանտըքճըլար ճամաշ թիւ 198, Նորօ խան, Մասիսի գրասենեակը։
Ձեռնրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։
Ձաղուած նամակ, յօդուած, եւ այլն չեն դարձուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 28 ՄԱՅԻՍ

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս առտու հասած հեռագիրք

Պերլին 8 յունիս.

Պիզմարք իշխանն հեռագրական ծանուցագրով մ'Աւստրիոյ, Գաղղիոյ, Անգլիոյ, Իտալիոյ և Ռուսիոյ կառավարութիւններն հրաւիրեց, որ Պերլինի դաշնագրին 24րդ յօդուածին համեմատ Հելլենական խնդրոյն կարգադրութեան համար միջնորդելու նպատակաւ յունիս 16ին Պերլինի մէջ գումարուելու դեսպանախորհրդոյն ներկայ գտնուելիք պատուիրակներն անուանեն։

Կը կարծուի թէ տէրութիւնք իրենց Պերլին նստող դեսպաններն այս խորհրդին անդամ պիտի անուանեն։

Լոնտրա 8 յունիս.

Լորտ Կրանվիլ երէկ պատուիրակութիւն մ'ընդունեց, որ Ափրիկէի մէջ ստրկութիւններուն կատարեալ ջնջումը, գերութեան օրինական կանոնադրութեան վերնալն, և այս նպատակաւ Խարթումի և Մասովայի մէջ Անգլիական հիւպատոսութեանց հաստատութիւնը կը խնդրէր։ Լորտ Կրանվիլ յայտարարեց թէ ինք յիշեալ կանոնադրութեան ջնջման խնդրոյն անմիջապէս պիտի զբաղի, և նախարարաց խորհուրդը պատուիրակութեան անդամոց կողմանէ առաջարկեալ հիւպատոսութեանց խնդրոյն վրայ կը խորհրդակցի։

Շանկայէն հեռաւորը կը հեռագրեն առ Թայմզ.

« Չինացիք մեծ թուով կը համախմբուին Ռուսական սահմանագլխին վրայ։ Կը կարծուի թէ առանց կանխաւ պատերազմ հրատարակելու Ռուսական հողին վրայ պիտի արշաւեն։ »

Լոնտրա 8 մայիս.

Լորտերու ժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Կրանվիլ հարցման մը պատասխանելով՝ ըսաւ թէ երաշխաւորեալ փոխառութեանց տոկոսներուն համար Դրան սպառքն եղած գումարը վճարուած է, բայց փետրվար ամսոյ վճարմանց հաշուէն տակաւին 61 հազար Անգղ. ոսկւոյ բաց գումար մը կայ։ Լորտ Կրանվիլ յարեց թէ Անգլիական կառավարութիւնն այս նկատմամբ բանակցութեան մէջ է Դրան հետ, և թէ այս բաց մնացած գումարին վճարումն ապահովելու համար պէտք եղած յարմար միջոցներու մասին տակաւին իր կարծիքը չկրնար յայտնել։

Նիւ Եորք 8 յունիս.

Չիքակոյի հանրապետական ժողովը Միացեալ—Նահանգաց նախագահութեան համար զՊ. Կարֆելտ ընտրելի ներկայել որոշեց*։

Լոնտրա 8 յունիս.

Օսմ. Քոնս.		10 3/8
Փոխ.	1865	11 1/2
»	1869	11 1/8
»	1871	63 1/2
»	1872	19 1/4
»	1873	10 7/8
»	Եգիպտ.	87 1/4
Անգղ. Քոնս.		98 3/16

Փարիզ 8 յունիս.

Օսմ. Քոնս.		11,10
» Երկաթուղի		36,
Գաղղ. »	5 0/0	119.02
» »	3 0/0 Նոր	85,77 1/2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սէլանիկի կուսակալ Ապէտին փաշային Կ. Պոլիս գալուն պարագաներուն նկատմամբ տրուած տեղեկութեանց նայելով, անցեալ հինգշաբթի օրը, Վեհ. Սուլթանը՝ Պ. Կոշէնի ներկայացմանէն յետոյ, ամենամեծ կարևորութիւն ունեցող խնդրոյ մը վրայ խորհրդակցելու համար տէրութեան քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարներն Եըլտըզի պալատն հրաւիրած էր. այս խորհուրդն հետևեալ օրն ալ գումարեցաւ, և Վեհ. Սուլթանին նախագահութեամբ տրուած որոշման մը համեմատ, անմիջապէս հեռագիր գրկուեցաւ Ապէտին փաշային որ Կ. Պոլիս գայ։ Նոյն ժամանակ, կայսերական թիկնապահ մ'արքունական իզզէտտին շոգենաւով Դարդանէլի նեղուցը գնաց և հոն պատրաստմիկ նաւու մ'սպասեց, որ Ապէտին փաշան կը բերէր Սէլանիկէն։ Թիկնապահն Ապէտին փաշային հետ կարճ խօսակցութիւն մ'ունենալէ յետոյ, զայն իզզէտտին շոգենաւը բերաւ, որ անմիջապէս ճամբայ ելնելով Կ. Պոլիս եկաւ։ Թիկնապահն Ապէտին փաշան Վեհ. Սուլթանին ներկայեց։

Այս մասին, ինչպէս երէկ ըսինք, շատ զրոյցներ կան. ոմանք կըսեն թէ Ապէտին փաշան տէրութեան ամենաբարձր պաշտօնին պիտի կոչուի, ուրիշներ ալ կը կարծեն թէ ամբողջ Ալպանիական գաւառներն Արնաւուտլուգ անուամբ առանձին վիլայէթ մը պիտի լինին, որուն կուսակալ պիտի անուանի Ապէտին փաշան, որ Ալպանացի է, իսկ Վաքըթ իր այս առաւօտեան թուոյն մէջ կը յայտարարէ թէ տակաւին պաշտօնապէս յայտնի չէ թէ Սէլանիկի կուսակալն ինչ պաշտօնի պիտի կոչուի։

——

Նախընթաց իրիկուն առաջին նախարար Սայիտ փաշան աճապարանօք կայսերական պալատը կանչուեցաւ և երկար խօսակցութիւն մ'ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին հետ։ Սայիտ փաշան Ն. Վեհափառութեան քովէն ելնելուն պէս Սաֆէթ փաշան իր քով կանչեց, և երկու նախարարք այն գիշերուան ամենամեծ մասը խորհրդակցութեամբ անցուցին։

Երէկ ալ Մահմուտ Նէտիմ փաշան և ուրիշ մի քանի նախարարք կայսերական պալատը կանչուեցան։

——

Գաղղիական նոր դեսպանին Վեհ. Սուլթանին ներկայանալն արդէն ծանուցինք։ Պ. Թիսօյի, ինչպէս նաև Պ. Կոշէնի, պաշտօնական բանախօսութիւնք քաղաքական մասնաւոր կարևորութիւն ունեցող կէտեր չպարունակեր, այլ երկու տէրութեանց բարեկամական յարաբերութեանց ամրապնդման փափաք կը յայտնէ։ Վեհ. Սուլթանն, ըստ սովորութեան, պատասխանական խօսքեր ըրած է թէ՛ դեսպանին և թէ՛ Գաղղիական հանրապետութեան նախագահ Պ. Ժիւլ Կրէվիի անձին համար, և գոհութեամբ յիշած է Գաղղիոյ և Թուրքիոյ միջև կեցած հնաւանդ բարեկամութիւնը։

——

Քանի մ'օրէ ի վեր սպասուած դեսպանական գումարումն երէկ տեղի ունեցաւ։ Մայրաքաղաքս նստող դեսպանք երէկ իրենց երիցագունին՝ այն է Գերմանական դեսպանին քով հաւաքուելով, Բ. Դրան մասնաւոր հաւաքական ծանուցագրին վրայ խորհրդակցեցան։

——

Կըսուի թէ Պիզմարք իշխանը Թուրքօ—Հելլենական խնդրոյն լուծման համար Պերլինի մէջ գումարուելիք դեսպանախորհրդին հրաւիրագիրը ղրկեր է։ Գերմանիոյ առաջին նախարարին հրաւիրագրոյն պարունակութեան նայելով, Անգղիա, Գաղղիա, Ռուսիա, Աւստրիա և Իտալիա Պերլինի դաշնագրին 24րդ յօդուածին համեմատ իրենց Պերլին նստող դեսպանաց արտօնութիւն պիտի տան որ յունիս 16 ին 'ի խորհուրդ գումարուելով Թուրքօ—Հելլենական խնդրոյն զբաղին։

——

Օսմանեան, Հելլենական և Գաղղիական մէկ մէկ պետական շոգենաւ Օսմանեան Արշիպեղագոսին և փոքր Ասիոյ ծովեզերեայ միջև երևան եկած ծովահէնները վանելու համար այն կողմերը շրջագայութեան գնացին։

——

« Մեր անկատար տեղեկութիւնք կը ծանուցանէին թէ Տիկին Լէյարտ Սուլթանին կողմանէ իրեն ընծայուած ադամանդեայ զարդ մ'ընդունիլ չէ ուզեր։ Ընդհակառակն՝ կը հաւատան մեզ թէ Անգլիոյ նախորդ դեսպանին տիկինն ընդունիր է այն մեծագին նուէրն, որուն արժէքը հինգ կամ վեց հազար ոսկի կը հաշուի։ Միւս կողմէ, գոհութեամբ կը լսենք թէ այս ընծային փոխարինութիւն մը լինելու համար՝ տիկին Լէյարտ 200 ոսկի նուիրեր է Պուլղարիայէն եկած խղճալի գաղթականաց, 100 ոսկի Պաթումէն գաղթած Լազերուն համար, և 200 ոսկի «Քրդստանի» Քուրդ սովելոց համար։ Թէրճէմանը Հաղիգաթ գոհ չէ՞ արդեօք »։ (Թուրքի տ'Օրիան)

——

Սուրիոյ կուսակալ Միտհաթ փաշային հրաժարական տալուն լուրը կ'ատտեղուի։ Այսօր պատճառը սա ստուգութիւնք կը համարուի—Միտհաթ փաշան Սուրիոյ երևելիներէն անձ մը դատելու պաշտօն ունեցող դատարանի մը նախագահութիւն ըրած էր։ Ատեանն յիշեալ երևելին դատապարտեց. իսկ այս վերջինը Վեհ. Սուլթանին դիմեց, որ գործին վերաքննութիւնն հրամայէ։ Ասկէց Միտհաթ փաշային ինքնասիրութիւնը վիրաւորուելով անմիջապէս իր հրաժարականը ղրկեց։

——

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պաղտատէն եկած հեռագրի մը նայելով՝ Միւնթէֆիք Արաբաց ապստամբութիւնը Պաղտատի կուսակալին միջնորդութեամբ խաղաղեր է՝ յիշեալ ցեղին համար ինչ ինչ զիջումներ ըլլալէ յետոյ։ Պասրայի կուսակալն, որոյ հետ դժտութիւն ունէր Միւնթէֆիքներու գլուխն, արդէն պաշտօնանկ եղած է, և այդ կուսակալութիւնն իսկ ջնջուելով՝ պարզ կառավարչութեան (Միւթէսարրըֆլըգ) վերածուած է։

——

Երէկ անձնասպանութեան փորձ մ'եղաւ Ռումէլիի երկաթուղւոյն վրայ։ Այ-Ստեֆանոսէն եկող կառախումբը Գումգափուի կայարանը մտնելու միջոցին ճամբուն երկու կողմը շարուած ամբոխին մէջէն քառասնամեայ Յոյն մ'ինքզինք երկաթուղւոյ գծին վրայ նետեց անիւներուն տակ ջախջախուելու յայտնի դիտմամբ. բայց երկու երկաթեայ գծերուն մէջ անոյն ինկած լինելով, թէև անմիջապէս չպատմուեցաւ, բայց գլխէն վիրաւորուած և շատ փախցած լինելով, տունը փոխադրուելէն յետոյ մեռաւ։ Երբ հարցուեցաւ իրեն թէ ինչո՞ւ համար այս յուսահատական միջոցին դիմած էր, խելքն մաքրն ըսաւ թէ շատ պարտք ունէր։

——

Փարիզէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ անցեալ շաբթու Օթէլ Քօնթինանթալ կոչուած մեծ պանդոկին մէջ ի նպաստ փոքր Ասիոյ սովելոց նուագահանդէս մը տրուեր, և հազար Գաղղիական ոսկւոյ մօտ հասոյթ գոյացեր է։

——

Կը խնդրուի մեզնէ ծանուցանել թէ Մեծ Նոր խանի մէջ փափազեան Գէորգ էֆէնտիի սենեակին մէջ կատարուած գողութեան առթիւ գողցուած թուղթերն ոչ թէ տոմսակներ ու մուրհակներ՝ այլ անպէտ թուղթեր էին։

——

Մէթալիք դրամն առանց աղմուկի՝ բայց արագապէս կը վերնայ շրջաբերութենէն։ Սէմաֆոռ կըսէ թէ արդէն երեք հարիւր ամսուան մէթալիք դրամ Լոնտրա ղրկուած է, ուր իբրև փաշառք կը գնուի։ Ուզող շատ կայ, յորմէ կը կարծուի թէ աժան կը ծախուի։

——

Երէկ իրիկուն Ջէնիքէլ—քէօյ հըրդեհ պատահելով քանի մը շէնք այրեցաւ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ		11,34
Այս առաւօտ բացուեցաւ		11,29
Կէս օրին		11,29
Ռումէլիի երկաթուղի	Փր.	33,75
Թըլմպադրամ	Օսմ. լիր.	1110
Թրամուայ	»	340

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

27 Մայիս

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգղ. լիր.	4.18
» փոխանակութեան	»	3, 5
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»	6,20
Քրէտի Ժէնէրալ	»	3,18
Փոխ. 1863	Ֆր.	—,
» 1865	»	59,
» 1869	»	58,
» 1872	»	19,30
» 1873	»	54,30

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

28 Մայիս

Անգղ. լիրա	ղրշ.	110 9
Նափոլէոն ոսկի	»	87 37
Իմբերիալ Ռուս	»	90 22
Ռուսական թղթդրմ. 8 րուբ.		32 քարիք
Գըրըմիջ	ղրշ.	51 27
Մէճիտիէի տարբերութիւն	»	6 38
Հինգնոց	»	203 20
Մէթալիք	»	211 30
Պըլինձ	»	510
5 փարանոց	»	350

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերին Սիլեզիոյ (Պրուսիա) Նիքօլայի անուն գիւղի կաթոլիկաց ներկայացուցիչ Պ. Ավկուսթ Այզէնէքըր՝ յիշեալ գիւղի սովելոց համար մեր Ս. Պատրիարքէն օգնութիւն խնդրած լինելով, Նորին սրբազնութիւնն 300 Փրանք նուիրեց Գերմանիոյ դեսպանատան միջոցաւ։

——

Սովելոց Կեդրոնական յանձնաժողովը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝

1. Մեծ. Մանուկեան եղբարք վերստին 80 Օսմանեան ոսկի շնորհեր են 'ի նպաստ Հայաստանի սովելոց երկրագործական կենդանիներ ու սերմն գնելու համար։

2. Մայրաքաղաքիս փաստաբաններն 30 Օսմ. ոսկի հանգանակելով Կեդր. յանձնաժողովոյ ղրկած են՝ իրենց նախագահ Մեծ. Պ. Բողըլթեայի ձեռամբ։

3. Կալկաթայէն Գեր. Տ. Յօհաննէս Խաչիկեան Աւագ. քահանայն 16 Անգղ. լիրա 13 շիլ. և 40 բէնս ղրկած է Կեդր. Յանձնաժողովին, ձեռամբ Միկեան Գեր. Տ. Յօհաննէս Հօր։

——

Գոհութեամբ կիմանամք թէ Գաղղիոյ դեսպանին կիրակի օրը Պատրիարքարան եկած ժամանակ՝ Գեր. Փոխանորդ Հայոց արժանավայել կերպիւ ընդունելութիւն ըրեր և քաղաքավարի մը չափ հետը տեսակցեր է։

——

Կը լսեմք թէ Պ. Կոշէն այսօր Ս. Պատրիարքին այցելութեան պիտի երթայ։

——

Կը լսեմք թէ Իւսկիւտարու Ազգ. Երէցհայեւհայոց ընկերութիւնը՝ Լէյլէքճիլի մէջ բացուելիք ձեռագործական արուեստահանդէսին համար՝ ասեղնագործեալ Գերմանական ոսկեհարդ քառակուսի մը կը պատրաստէ մեծ ճարտարութեամբ և Պըլէլէրմ յատուկ եղող նուէր ճաշակաւ։

——

Ռուսաստանի Նախիջեւանէն գնացող Երուսաղէմայ միաբան Գեր. Տ. Եսայիա եպիսկոպոս Տ. Սահակեան և Արժ. Տ. Յակոբ վարդապետ Սանասարեան, երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքս վերադարձան։

Ռուսաստանի հանգամանաց գործն ինչ ինչ բանաւոր պատճառներով առայժմ յետաձգուած է, մինչև նոր տնօրէնութիւն։

——

ԲՈՂՈՔ

Գումգափու 28 մայիս 1880

. . . Խմբագիր.

Պատուական լրագրոյդ 2626 թիւ թերթերնուդ մէջ Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. խորհրդոյ մի պաշտօնական յայտարարութիւնը կարդացինք, որոյ մէջ Ջրաճեան Սարգիս աղայի ծանուցեալ խնդիրը թիւրիմացութեան արդիւնք կը համարուէր։

Ստորագրեալքս նոյն օրը ներկայ ըլլալով ներկայիս կը հաստատենք թէ ընաւ թիւրիմացութիւն չկայ այն եղելութեան մէջ, և թէ Սարգիս աղան նոյն օրը բացայայտ կերպով «դող» անուանեց զՏէր Սուքիաս քահանան։

Տէր Խմբագիր, երկտող իբրև բողոք «թիւրիմացութիւն» կոչուելուն դէմ, կը խնդրեմք որ պատուական լրագրոյդ մէջ հրատարակելու շնորհ ընէք։

Ընդունեցէք մեր խորին շնորհակալութիւնը։

Մնամք յարգանօք

Համբարձում Մէթայէճեան Մ. Գալֆայեան
Թադէոս Կ. Սարաֆեան Զէնոբ Սեփէթճեան

---

* Այս որոշման վրայ հաւանական է որ Պ. Կրանթ նախագահ չընտրուի։ Մ. Խ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Բեռլինի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ դեսպանները Գերմանիոյ դեսպանատունը գումարուելով հաւաքական ծանուցագիր մը պիտի պատրաստեն Բ. Դրան ներկայելու համար, բստ Անգղիոյ առաջարկութեան, որ՝ ինչպէս յայտնի է՝ տէրութեանց միջև համաձայնութիւն գոյացնելու կ'աշխատէր։ Բստ մեր յիշեալ թերթերուն, յիշեալ ծանուցագիրն ուշադրութիւն կը հրաւիրէ Սև Լերան (Գարատաղի) և Ցունաստանի սահմանաց ուղղութեան խնդիրներուն և Հայաստանի բարենորոգմանց գործադրութեան մասին ձեռք առնուած միջոցներուն վրայ։ Ծանուցագիրը խմբագրուելէ յետոյ հեռագրաւ տէրութեանց հաւանութիւնը պիտի խնդրուի և այնուհետև պիտի ներկայանայ։ Այսօր հետ մէկտեղ Պերլինի մէջ դեսպանախորհուրդ մը կազմելու գաղափարն հաստատութիւն կը գտնէ, բացորոշ ծրագրով մը, այն է Հելլենական խնդրոյն վրայ միայն զբաղելու նպատակաւ, ինչպէս պահանջած է եղեր Ռուսիա։ Ցունաստանի Թագաւորը փարիզ և Լոնտրա ուղևորեալ Հելլենական դատն անձամբ պաշտպանելու համար։ Հելլենաց Թագուհին ալ Պերլինէն անցած ժամանակ Գերմանիոյ կայսեր հետ տեսակցելով նոյն պաշտօնը կատարեց. անկէ Բեդրպուրկ պիտի երթայ, և անշուշտ իւր Օգոստ. հօրեղբօր՝ Աղեքսանդր Բ. կայսեր քով իւր երկրորդ հայրենեաց շահերն յառաջ տանելու պիտի ջանայ։ Այս բարձր ազդեցութեանց շնորհիւ Հելլենական դատն առաջին անգամ մը կը բանէ. որովհետև անոնք որ աւելի շարժում կը ցուցընեն և աւելի կ'աշխատին, բնականաբար առաւել ուշադրութիւն կը գրաւեն։ Մակեդոնիոյ Պուլղարները, ինչպէս երէկուան թուով ծանուցինք, Եւրոպական Թուրքիոյ բարենորոգմանց միջազգային յանձնախմբին բողոքագիր մը ներկայեցին, իրենց համար դաշնագրութեամբ երաշխաւորեալ իրաւունքներն ու արտօնութիւնները, ինչպէս նաև իրենց կենաց և ընչից ապահովութիւն խնդրելով։ Կերևի որ միջազգային յանձնախումբն այսպիսի բողոքներով ալ պիտի զբաղի։

Եւրոպական թերթեր տակաւին ծանր կասկածներ կը յայտնեն Անգղիոյ ձեռնարկած գործին յաջողութեան վրայ, և դիտել կուտան թէ տէրութիւնք կրնան Լորտ Կրանվիլի հարցնել թէ արդեօք ներկայ առաջարկութեան վախճանն ի՞նչ պիտի լինի։ Հրաւէր մը պիտի ուղղուի Թուրքիոյ, որ զայն կա՛մ պիտի մերժէ, կա՛մ պիտի ընդունի և չպիտի կրնայ գործադրել։ Անկէ վերջը տէրութիւնք ի՞նչ պիտի ընեն. — այս կէտը բոլորովին անորոշ է։ Յայտնի է որ մէկ մի տէրութիւն իւր շահերն ու աշխարհահայեցողութիւնն ունի, որ միւսներուն չյարմարիր. ասոնք միացնելով համաձայն գործողութիւն մը հաստատել գրեթէ անկարելի եղած է մինչև ցարդ, և դուցէ այսուհետև ալ այնպէս լինի։

Թէ Բ. Դուռը չկրնար դիւրութեամբ ընդունիլ շատ մ'առաջարկներ, կրնայ մակաբերել Տէյլի Նիւզ լրագրին Կ. Պոլսէն առած մի հեռագրէն, զոր Բեռլինի լրագիրք ևս օրինակեցին։ Այն հեռագիրը կրնայ սուտ լինիլ, բայց և այնպէս գաղափար մը կուտայ տիրած կարծեաց վրայ։ Ուլէմաներէն կազմեալ խորհուրդ մ'եղած էր կայսերական պալատն. յիշեալ հեռագիրը նոյն խորհրդոյն իրը թէ որոշումները ծանուցանելով կըսէ թէ վէլի Մէհմէտի դէմ տրուած մահուան դատավճիռը չէ հաստատեր, և Եւրոպական տէրութեանց Թուրքիոյ վարչութեան միջամտութիւնը չէ ընդունիր։

Ինչ որ ալ լինի այս զրոյցին կարևորութիւնն, այս ստոյգ է որ կայսերական կառավարութիւնը կրնայ փաստեր ևս գտնել Եւրոպական տէրութեանց միջամտութիւնն հերքելու համար։ Արդէն Սըր Լէյարտ իւր մէկ պաշտօնագրին մէջ առ Լորտ Սալիսպըրի կը յայտնէ թէ վեհ. Սուլթանը մեծ յոյս դրած է Արևելեան Ռումելիի Պուլղարաց կողմէն իսլամաց վրայ 'ի գործ դրուած բռնութեանց համար, և առաջարկեր է Օսմանեան զօրք ղրկել 'ի պաշտպանութիւն իսլամաց։ Սըր Լէյարտ ուշադրութիւն կը հրաւիրէր այն կէտին վրայ թէ երբ Եւրոպա իսլամաց դէմ 'ի գործ դրուած բռնութեանց ուշադրութիւն չընէ, իւր 'ի նպաստ Թուրքիոյ քրիստոնէից բրած դիտողութեանց ևս պէտք եղածին չափ կարևորութիւն չտրուիր։ Եւրոպական լրագիրք ոմանք կըսեն թէ երբ քանի մ'ամիսէ 'ի վեր Արևելեան Ռումելիի մէջ քրիստոնէից կողմանէ իսլամաց վրայ 'ի գործ դրուած բռնութիւնք՝ նոյն իսկ ուղղակի Դրան իշխանութեան ներքև գտնուող գաւառաց մէջ երկար ժամանակէ 'ի վեր իսլամաց կողմէ քրիստոնէից վրայ 'ի գործ կը դրուին, և այս չարագործութեանց ընողները պատժելու համար պէտք եղած միջոցները ձեռք չեն առնուիր, իրաց այս վիճակը, կըսեն յիշեալ լրագիրք, նպաստաւոր չլինիր այն դիտողութեանց, զորս Բ. Դուռը տէրութեանց կրնայ ուղղել Արևելեան Ռումելիի իսլամաց կրած բռնութեանց վրայ. այսու ամենայնիւ, Սըր Հ. Լէյարտ քրիստոնէից շահերուն համաձայն կը գտնէր Պուլղարաց բռնութիւնները քննելով յանցաւորները պատժել։ Դժբաղդաբար այս քննութիւնն ու պատիժը դեռ չսկսանեցաւ։ Ստոյգ է որ Ալէքօ փաշան յանձնախումբ մը կազմած էր այս գործը քննելու համար, սակայն յանձնախումբը Պուլղարներն արդարացուցած կերևի, առարկելով թէ իսլամաց ապստամբութիւնը զսպած են։ Իսկ երէկ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ մին Գաղղիացի և միւսն Անգղիացի երկու սպաներէ բաղկացեալ քննիչ յանձնախումբ մը Գըրճալիի տեսուր իրողութեանց համար 36 մարդ յանցաւոր դատած է, որոց 5ն սպայք են, և 5000 ոսկի հատուցում պահանջած է տեղի ունեցած անկարգութիւններէն վնասուողներուն համար։ Կըսուի թէ Ալէքօ փաշան Կ. Պոլիս հրաւիրուած է, և եթէ գայ, անշուշտ այս գործերուն վրայ ալ բացատրութիւն պիտի խնդրուի իրմէ։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԼՈՒՐԵՐ

Թայմզ լրագրոյն Կ. Պոլսոյ թղթակիցը մայիս 28 թուով մէկ երկար հեռագրին մէջ կըսէ թէ Գ. Կոշէն իւր հետ պատրաստ ծրագիր մը չէ բերած, և իւր ուշադրութիւնը գլխաւորապէս ելմտական գործոյ չպիտի նուիրէ։ Իւր գործողութիւնը մասամբ Թուրք կառավարութեան ընթացքէն և մասամբ ալ Արևելեան խնդրոյն նկատմամբ հաւաքական ձեռնարկ մը յառաջ բերելու համար Անգղիական նախարարութեան բրած ջանից յաջողութենէն կախուած ունի։ Թուրք կառավարութեան բռնելիք ընթացքը տարակոյս չվերցներ։ Բ. Դուռն հաստատապէս որոշած է մերժել ամեն Եւրոպական միջամտութիւն։ Օսմանեան նախարարութիւնը գիտէ թէ քիչ ժամանակէն իրեն պիտի առաջարկուի կատարելապէս գործադրել Պերլինի դաշնագիրն, և որոշած է սոյնպէս պատասխան մը տալ. դաշնագրին մէջ միայն երեք կէտեր կան, որք տակաւին չեն գործադրուած. առաջինն է Գարատաղի խնդիրն, որոյ մասին, պիտի ըսէ նախարարութիւնը, Թուրքիա իւր պարտականութիւններն հաւատարմաբար կատարած է, և խնդրած է որ քննիչ յանձնախումբ մ'անուանի։ Երկրորդ կէտն է Հելլենական խնդիրն, որոյ մասին Բ. Դրան հաշտարար տրամադրութեանց դէմ, Ցունաստան չափազանց պահանջումներ բրած էր։ Չգործադրուած երրորդ կէտն է, կըսէ Բ. Դուռն, Պերլինի դաշնագրին 23րդ յօդուածն, որ Եւրոպական Թուրքիոյ բարենորոգմանց կը վերաբերի, և այս նկատմամբ ալ Օսմանեան կառավարութիւնը կազմական կանոնագրերն արդէն պատրաստած է։

Արդ, կը յարէ Թայմզի թղթակիցը, Բ. Դրան Եւրոպական տէրութեանց տալ առաջարկած այս պատասխանին մէջ Պերլինի դաշնագրին 61րդ յօդուածին խօսքը բնաւ չկայ, որ սակայն նոյնպէս չէ գործադրուած։ Թայմզի թղթակիցն իւր հեռագրին ամենամեծ մասն այս կէտը բացատրելու կը զոհէ, և Հայաստանէն եկած վերջին լուրերու մէջ բովանդակութիւնն ընելով, և մանաւանդ, Թէրճէմանը Հաքիգաթի գիտողը գեղեցկացուցած յայտնութիւններն առնելով, կ'եզրակացնէ թէ 61րդ յօդուածին բնաւ հոգ չէ տարուած մինչև ցարդ։

—

Տէյլի Նիւզ լրագիրը նախորդ շաբթու մէջ հրատարակուած կապոյտ տետրակին առթիւ խմբագրական երկրորդ յօդուած մը կը գրէ "Փոքր Ասիոյ և Արմենիոյ" վիճակին։ Թէ և տակաւին յիշեալ կապոյտ տետրակը մեր ձեռքը չունինք, Անգղիական լրագրին լեզուէն կը հասկնանք թէ նորա պարունակութիւնքը Թէրճէմանը Հաքիգաթի հաճոյք պատճառելու բաներ չեն։ Տէյլի Նիւզ, որ կ'երևի թէ Թէրճէմանը Հաքիգաթի "փաստ"երէն համոզուելու միտք չունի, նոյն յօդուածին մէջ շատ կը խօսի Թրքաց հաւատարմութիւններուն ինչպէս նաև Արմենիոյ քրիստոնէից վիճակին վրայ։ Գ. Կլատսթոնի նախարարութեան համակրող լրագրին այս առթիւ Թուրքիոյ նկատմամբ գործածած լեզուն յոյժ կծու է։

—

Անգղիական լրագիրք Կ. Պոլսէն մայիս 29 թուականաւ քաշուած հետևեալ հեռագիրը կը հրատարակեն.

"Արտաքին գործոց նախարար Սաւաս փաշան, Թուրքիոյ և տէրութեանց միջև առկախ մնացած խնդիրները փութով կարգադրելու փափաքող լինելով, յայտարարեց որ անպատճառ հրաժարական պիտի տայ եթէ իրեն լիազօր իշխանութիւն չտրուի բանակցութիւններն յառաջ տանելու՝ Առաջին Նախարար Սայիտ փաշային և Սուլթանին հըպատակութենէն զատ ուրիշ որ և է հսկողութեան։ Սաւաս փաշան կըսէ թէ Սայիտ փաշայէն զատ ուրիշ անձէ խորհուրդ չպիտի ընդունի։"

—

Ռումանիոյ կառավարութիւնը մեծ փութով կ'աշխատի բարգաւաճեալ վիճակի մէջ դնել Տօպրուճա. օդը բարւօքելու և անդ մի մեծ պէտքը լրացնելու համար, մասնաւոր ծառերու անտառներ տնկել կուտայ Տօպրուճայի այլ և այլ կողմերը. միայն Մէճիտիէ քաղաքին մօտ արդէն տասն և չորս հազար ծառ տնկել տուած է։

—

Կ. Պոլսէն մայիս 30 թուով քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Նափոլի բնակող նախորդ խտիւ Իսմայիլ փաշան, իւր կանոնաւոր գրութեան * խնամից կառավարութեան և ժողովրդեան կողմէ տեսած աննպաստ ընդունելութեան վրայ ուրիշ տեղ երթալ որոշելէ յետոյ, ո՛չ Կ. Պոլսէն և ո՛չ ալ Եգիպտոսէն ընդունուած լինելով, Շէյխ իւլ-իսլամին, և Մարոքի, Թունուզի, Պաղտատի և Թեհրանի Միւֆթիներուն հեռագիր քաշեր և հարցուցեր է թէ իրաց այս տագնապալի վիճակին մէջ ի՞նչ ընթացք պէտք է բռնէ, և թէ՝ այս նկատմամբ խալիֆին տուած որոշման վրայ ի՞նչ գաղափար ունին իրենք. խալիֆին փաշային տուած պատասխանն յայտնի չէ։ Բայց Կ. Պոլսոյ քաղաքական աշխարհին մէջ փառասիրական միտումներ կը վերընծայեն եղեր նախորդ խտիւին։

Նոյն հեռագիրը կը ծանուցանէ Անգղիոյ ժողովրդեան թէ Կ. Պոլսոյ կառավարական տպարանին մէջ հնդկերէն և Արաբերէն լեզուներով և Բէյքի իսլամ անուամբ լրագիր մը կելնէ, որ Սուլթանն հնդկաստանի խալիֆ կ'անուանէ։

—

Փարիզի Տէպա լրագրին Պերլինի ուղևորող թղթակիցը կիպրոսի Անգղիական վարչութեան ինչ ինչ ակար կողմերը նշանակած լինելով, Թէրճէմանը Հաքիգաթ զայս յարմար առիթ համարած էր Անգղիական վարչութիւնն և ընդհանուր կերպիւ "Սաադրդ-ետայ պահանջած բարենորոգումները" պարսաւելու։ Արդ, վերջերս հրատարակուած հաշուէ մը կը տեսնուի որ թէև Անգղիացւոց կիպրոս մտնելուն համար ամիս չէ տեղացած հոն, այսու ամենայնիւ կղզւոյն ներածութեանց և արտածութեանց, այն է՝ դուրս տարուած և ներս մտուցած վաճառքներուն արժէքն, որ 1877ին 46 միլիոն ղուրուշ էր, 1878ին 40 միլիոն ղուրուշի բարձրացեր է, և 1879ին 60 միլիոն ղրուշ եղեր է։ Այսպէս, Անգղիական գրաւման առաջին տարուան մէջ, որ ինչպէս յայտնի է, երկրորդ վերամուտային ժամանակ տեղի ունեցաւ, կիպրոսի առևտրական գործողութեանց գումարը կրկնապատկած է, իսկ երկրորդ տարւոյն քառապատկուած։

Այսու ամենայնիւ, յայտնի է որ այդ երկու տարիներու միջոցին հունձքերը միշտ գէշ եղած էին, թէ Անգղիական կառավարութիւնն արտածութեանց հին տուրքերը ջնջած էր, նոյնպէս նաև ներս մտցուած ապրանքաց վրայէն առնուած տուրք վերցուցած էր վերջերս, և Թուրքիա իւր նաւահանգիստները կիպրոսի ազգին առջև փակելով, որ սակայն կղզւոյն մէկ կարևոր հասոյթն էր, մեծ վնաս տուած էր անոր վաճառականութեան, ևն, ևն. կղզւոյն մէջ Անգղիացիք տակաւին ոչինչ փոխեցին. կլիման ալ, մարդիկն ալ, օրէնքներն ալ, առջի վիճակին մէջ են, և առևտուր քառապատիկ աւելնելու համար ուրիշ բան պէտք չէ եղած, բայց եթէ քիչ մ'ուղղութիւն, պարկեշտութիւն, ազատութիւն և ապահովութիւն։ Ասոնց շնորհիւ, 16,000,000 ղրուշի գումարը 60,000,000ի բարձրացած է։

—

Պիրմանիայէն եկած վերջին լըրոց նայելով, արդի արիւնարբու թագաւորին ազգականներէն մին, որ արքայական գերդաստանին ուրիշ անդամոց վիճակը չունենալու՝ այն է մահուան չդատապարտուելու համար Պիրմանիայէն փախած էր, վերջին օրերս գաղտնապէս Պիրմանիա մտեր և ապստամբութիւն հաներ է։ Ստորին Պիրմանիայէն բազմաթիւ մարդիկ այս արքայազուն ապստամբին հետ միացեր են, և կը կարծուի որ քաղաքային պատերազմ պիտի ծագի Պիրմանիոյ մէջ։

—

Թիւրքմէնաց դէմ գործելու պաշտօն ունեցող Ռուսական նոր հրամանատար Սքօպելէֆ զօրավարը Չըքըշլարի բանակէտն հասնելով, Ռուսական զօրքը լաւ վիճակի մէջ գտած է, և արդէն Զաթի կողմը հետազօտութեան գնացած է ի մօտոյ Թիւրքմէնաց դէմ կռուի բռնելու համար։

ՏԱՐԵԴԱՐՁ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Վաղը, հինգշաբթի, տօն Համբարձման, Ս. Փրկչեան հիւանդանոցի ամենադական տօնն է, տօն բարեգործական, որ Հայոց ազգին ողորմասիրութեան աստիճանը ցուցընելու կը ծառայէ։

Բարեգործութեան և մանաւանդ Ս. Փրկչի հիւանդանոցին մէջ պատսպարեալ դժբաղդ ազգայնոց օգնութեան և մխիթարութեան համար մեր առատաձեռն ազգայնոց սրտաշարժ յորդորներ կարդալու պէտք չունիմք։ Ամեն մարդ գիտէ որ այդ ազգային մեծ յարկին մէջ պատսպարեալ 500ի չափ հիւանդք և անկեալք, և 200էն աւելի որբ մանչ կամ աղջիկ՝ գարման, սնունդ, խնամք, կրթութիւն կ'ընդունին, և այս ալ ազգայնոց գթութեան տուրքովը միայն կրնայ մատակարարուիլ։

Ուստի առանց մեր կողմէ այս մասին երկար խօսք ընելու, բարեսէր ազգայնոց ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք հետևեալ Պաշտօնական Հրաւէրին վրայ, զոր հանուրց սիրելի Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարքն ուղղած է առ Հայ ժողովուրդ մայրաքաղաքիս։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀՐԱՒԷՐ

Առ բարեպաշտ ժողովուրդն մայրաքաղաքիս.

Յառաջիկայ հինգշաբթի օր Ս. Համբարձման տօնի առթիւ Ազգ. Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի մէջ պատսպարեալ 600ի մօտ դժբաղդ և կարեկցութեան արժանի ազգայիններ մխիթարելու համար կը հրաւիրեմ մեր օրհնեալ ժողովուրդն յազգային պատսպարանին ցուցնել գթութեան ցօղերէն քանի մը կաթիլ, սփոփել մեր տառապեալ և օգնութեան կարօտ ազգայիններն գուրգուրանօք և ողորմութեամբ, և շնորհակալ լինելով խրախուսել այն անձնուէր և մըշտաջան հոգաբարձութիւնն, որ ազգասիրութեամբ այսպիսի դժուար ժամանակներու մէջ ջան 'ի գործ կը դնեն թեթևցնել բստ կարի պատսպարելոց տառապանքը։

Ամեն Հայ պէտք է ներկայ գտնուի այսպիսի օր մը՝ այնչափ ազգային ուրախութիւն, յոյս, և մխիթարութիւն ընծայելու։

(Ստորագրութիւն)
Պ. Կ. Ներսէս Արքեպիսկոպոս

1880 մայիս 27

Տեարք.

Ինչպէս յայտնի է յառաջիկայ հինգշաբթի մայիս 29 Ս. Համբարձման տօնի օրն ըլլալով՝ նաև 50րդ նշանաւոր տարեդարձն է Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի հաստատութեան, ուր Ազգին անտէրունջ հիւանդներէն սկսելով մինչև որբ մանուկներն, և լքեալ ծերերն ու այրիները, հարկաւոր բազմութեամբ բոյժ, սնունդ, և պատսպարութիւն կը գտնեն ազգին խնամօքն ու օժանդակութեամբը։ Նոյն օրը բստ հնօրեայ սովորութեան Հիւանդանոցի մատրան մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ և պաշտօն պիտի կատարուի. ուստի Հոգաբարձութիւնս կը փութայ հրաւէր կարդալ Մեծապատիւ Ազգայնոց, որ բստ վաղեմի սովորութեան բարեհաճին այս տարի ևս սոյն գթութեան յարկն այց առնել, և իրենց ներկայութեամբ սփոփել և ոգևորել ազգային պատսպարեալները։

Մնամք յարգանօք ի դիմաց Հոգաբարձութեան Հիւանդնցի.
Ատենադպիր Ատենապետ
[illegible] [illegible]
1880 մայիս 27
Գրասենեակ Հիւանդանոցի

ՍՈՎ

Հասարակաց մեծ վտանգի մ'առթեն, ինչպէս է Հայաստանի ներկայ սովը, որ մեր հայրենի երկրին ամէնից լրումն եղաւ և մեր ազգային էութեան դէմ սպառնալիք մը, բնական է անշուշտ որ ժողովուրդն անհամբեր կ'սպասէ մանրամասն և հաւաստի տեղեկութեանց, որ պաշտօնական աղբիւրներէ բղխին և իրաց բուն վիճակին վրայ լուսաւորեն զինքը։

Այս պաշտօնական տեղեկութիւններն են՝ որ պիտի նշանակեն վտանգին ծանրութեան աստիճանն, և որոշեն այն նպաստից չափն, որով ազգն օգնութեան ձեռք պիտի կարկառէ իւր դժբաղդ զաւակաց, որ կը հեծեն սովահար։

Սովելոց օգնութեան Մասնաժողովն՝ տուող իւր գթութեան և հայրենասիրական պաշտօնին արժանի արիութեամբ և փութով կը նկրտի դարմանել այս մեծ չարիք

քըն, որ մարդասէր հոգիները կը կոծէ, սակայն կը պարտաւորի նաեւ պարբերաբար տեղեկութիւն հաղորդել ազգին՝ սովուն ընթացքին, հանգամանաց եւ անոր դժբաղդ զոհերուն վիճակին վրայ, ինչպէս կընէր երբեմն փոքր-Ասիոյ սովելոց օգնութեան Մասնաժողովը, որ արժանապէս կատարեց այն ատեն իւր պաշտօնն, եւ որոյ հանգանակութեան աւելորդ գումարովը Պատրիարքարանը կրցաւ այս անգամ առաջին նպաստն ընծայել Հայաստանի հէք սովելոց, երբ ամենէն առաջին նշաններն այն ինչ կերեւէին երկիր, եւ երբ Սրբազան Պատրիարք հօր կազմած օգնութեան առաջին Մասնաժողովն, որոյ մէջ ազգային համբաւ վայելող շատ անձեր կը գտնուէին, օրերով անգործ կենալէ յետոյ կը նահանջէր ծառայութենէ, իրենց բաղդին ձեռքը թողլով հէք սովեալները:

Սովելոց օգնութեան Մասնաժողովը գաւառաց մէջ իւր գործակից ողորմութեան ճիւղերն ունի, եւ անոնց հետ անշուշտ կ'անմնաւոր թղթակցութիւն, զի առանց այս յարաբերութեան կարելի չպիտի լինէր իւր պաշտօնը գործադրել, հետեւաբար լի է իւր դիւանը բազմաթիւ տեղեկութիւններով. սակայն Մասնաժողովը դեռ մինչեւ ցարդ սովուն վիճակին վրայ տեղեկագիր մը չհրատարակեց, եւ այս մասին պէտք եղած տեղեկութիւնները մերթ հարեւանցի, մերթ անկատար, բայց միշտ կսկծալի, կը բերէ մեզ ամէն Եւրոպական մամուլը, թէեւ վասնզի մեր տան մէջն է, եւ երբեմն գաւառներէն եկած մասնաւոր նամակներ, որ պաշտօնական նկարագիր չունին, եւ ոչ փափաքուած մանրամասնութիւններ:

Մեր դիտաւորութիւնը՝ սովելոց Մասնաժողովոյն լաւութիւնը մերժել չէ. նա մեծ ծառայութիւն մը կը մատուցանէ այս միջոցիս, որ ազգային տարեգրութեանց մէջ պիտի մնայ անջինջ. այլ մեր նպատակն է յիշեցնել իրեն այս հրապարակութեան պէտքը, զոր թերեւս իւր ծանր ծանր զբաղմանց պատճառաւ չկրցաւ ցարդ կատարել, եւ տարակոյս չունիմք որ երբ այս տողերն իւր դիւանին աչքին ներքեւ իյնան, կը հաճի ուշադրութեան առնել մեր դիտողութիւնն, եւ իւր տեղեկութիւններն հրատարակութեան աւանդել, որում կ'սպասեն ամեն ազգայինք արտայոյս, քանի որ կը շարունակին սրտաճմլիկ լուրեր հասնիլ գաւառներէն:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Ջուղայէն Ապրիլ 14/26 թուով գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի առաջնորդ Գեր. Գրիգորիս Արքեպիսկոպոսն, այս անգամ Հնդկաստանէն Ջուղա վերադառնալուն, տեղւոյն Հայ ժողովրդէն տեսած համակրական ընդունելութենէն քաջալերեալ, ամեն ջանք 'ի գործ դրեր, եւ ամեն խոչնդոտներու յաղթելով յաջողեր է վերջապէս ազգային մեծաշէն դպրոցի մը հիմնարկութեան ձեռնարկել: Արդէն դրամանաւորները մասնաւոր բարերարներ շինուած փոքր փոքր շէնքեր էին: Գեր. Առաջնորդն այս փոքրիկ դպրոցներն ազգային ընդհանուր կրթութեան ծառայելու անբաւական գտնելով՝ հարկ տեսեր է ազգովին շինուած ընդարձակ շէնք մը կանգնել, որոյ համար 1000 լիրայէն աւելի ծախք հաշուե եղած է, զոր կը յուսայ հանգանակութեամբ հայթայթել, որովհետեւ տեղւոյն Հայ ժողովրդեան մէջ կարծեաց սերտ միութիւն եւ համակրութիւն կայ եղեր այն շինութեան նկատմամբ:

Ապրիլ 2/14ին Ջուղայու Հայ ժողովուրդք եւ քահանայական դասը խնդրեր են Գեր. առաջնորդէն որ Էջմիածնի հինգ գիւղերուն համար բողոքէ: Առաջնորդն ալ ապրիլ 7/19 թուով յանուն Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի Հայոց գրաւոր բողոք մը տուեր է Թեհրանի ռուսական դեսպանին՝ բողոք բառնալով կուսակալեան կառավարութենէն առ վեհ. կայսրն Ռուսիոյ, եւ խնդրեր է դեսպանէն, որ իւր բողոքը կայսեր հասցնէ: Միանգամայն գրեր է վեհ. կաթողիկոսին որ ամենայն Հայոց աթոռին դարաւոր եւ աւանդական իրաւունքներն ամենայն զօրութեամբ պաշտպանէ՝ իբրեւ հաւատարիմ աւանդապահ իրաւանց ազգի եւ եկեղեցւոյ Հայաստանեայց:

ԵՐԶՆԿԱ

18 մայիս 1880

. . . Խմբագիր

Երեք օր առաջ Մեծ. Սուքիաս աղա Գազանճեան իր մահկանացուն կնքեց ի հասակի 72 ամաց, յետ ամիսօրեայ հիւանդութեան, որուն քանի մը տարիներ յառաջ ենթակայ եղած էր:

Այս հանգուցեալն՝ Հայաստանի նահապետն՝ արդարեւ եզակի անձ մի էր մեր քաղաքի մէջ, եւ արդէն Գազանճեան օրհնեալ գերդաստանը ազգերնուս ծանօթ ըլլալով, չեմք ուզեր աւելի գովեստներ կարդալ:

Սուքիաս աղայն առաջին ուսումնասէր եւ ազգասէր անձն էր իր գաւառն մէջ. ինքը Հայերէն մաքուր կարդալ գրել գիտնալէն վերջ Տաճկերէն ալ սորված էր 35 տարու եղած ատենը, որով անդրանիկ տաճկագէտն էր Հայաստանի. յորմէ քաջալերուելով շատեր ալ սորվեցան, եւ գրեթէ այսօր Երզնկայէն աւելի տաճկագէտ քաղաք մը չունիմք:

Իր զաւակներուն ուսման եւ կրթութեան մեծ հոգ ունենալէն վերջ, ազգային վարժարանաց, վանօրէից, եւ Ս. Եկեղեցեաց պայծառութեան համար շատ խնամք ունէր. միշտ կ'օգնէր նիւթապէս եւ բարոյապէս. աղքատները հարուստներէն շատ կը սիրէր, որբերու եւ գրկեալներու պաշտպանն էր:

Ազգային եւ կառավարական պաշտօններու մէջ փայլեցուցած է իւր ճշմարտասիրութիւնը. մէկ խօսքով ճշմարիտ Հայ մ'էր:

Գազանճեան ազնուատոհմ գերդաստանը քաղաքիս ամենէն հին գերդաստանն է, ուսման եւ գիտութեան ջատագովն եւ բարի օրինակն է. որոյ անդամոց ո'չ միայն արական սեռը՝ այլ եւ իգական սեռն իսկ միշտ ուսման կը հետեւին:

Սուքիաս աղայն ջերմ նախանձախնդիր էր իր կրօնի եւ ազգութեան. միշտ ողջախոհութիւններ ըրած է իր շրջանին մէջ:

Հանգուցեալը կը թողու երկու որդի եւ 3 աղջիկ զաւակներ, եւ շատ մը թոռներ ու թոռներու զաւակներ:

Զաւակներն են Կիրակոս եւ Ցաւութիւն էֆէնտիք Գազանճեան. Կիրակոս էֆ. արդէն ծանօթ է ազգերնուս իր կարեւոր պաշտօններովն ու ազգասիրութեամբ. իսկ Ցաւութիւն էֆ. որ կրտսերն է, Հայաստանի առաջին կարգի տաճկաբանն է. գիտէ նաեւ Հայերէն, եւ մասնաւորապէս Գաղղիերէն:

Երկուքին եղբարք եւ իրենց հայրենեաց մեծ ծառայութիւններ ըրած են դպրոցներու եւ ընկերութիւններու եւ այլ ազգօգուտ գործերու մէջ, եւ դեռ եւս շատ բարիքներ կսպասուի իրենցմէ:

Սուքիաս աղայն իր շրջանը ամենայն երջանկութեամբ կատարեց. իր բոլոր հոգւոյ եւ աշխարհային պարտաւորութիւնները լրացուց. եւ կը թողու ազգերնուս շատ մը յիշատակներէ զատ՝ այնպիսի զաւակներ եւ թոռներ, որք իր անունը կը փառաւորեն:

Հանգուցեալն ամենայն խորապատուութեամբ վախճանեցաւ՝ համայն Երիզայիքս իր գերդաստանին հետ ի սուգ թողլով. այսու ամենայնիւ մեծ մխիթարութիւն մ'է իր բարի անունն եւ գերդաստանը: Եթէ առաւել ցաւալի կէտ մը կայ, այն ալ Կիրակոս էֆ. բացակայ գտնուելն է, որ իր ամենասիրելի հօրը վերջին այցելը չկրցաւ ընել:

Մխիթարութեան հետ հանգուցելոյն զաւակաց եւ թոռանց յաջող եւ բարեբաստիկ օրեր կը մաղթեմք:

Ընդունեցէք Տէր մեր խմբագիր յարգանքը

(Աշըղպէր-Քէյ-նէ)

ԴՈՒԶԿՈՒՆՃՈՒՔ

26 մայիս 1880

. . . Խմբագրութեան .

Ձեր ազգօգուտ լրագրոյ 2611 թիւոյն մէջ հրատարակած մէկ նամակիս ի պատասխան, դարձեալ Մասիսի 2628 թուոյն մէջ յօդուած մը կարդացի Վարչութեան դիւանապետին կողմէ գրուած, որոյ մէջ յայտարարուած է թէ Ազգ. Վարչութիւնը ի սկզբան անդ. այսինքն ես առաջուն Պոլիս չեկած՝ Պասրոյի խնդրոյն կարեւորութիւնն առած է: Այս յայտարարութեան վերայ, որ հրապարակաւ կըլլայ, սորտի եմ թէեւ, բայց կան պարագաներ, որոնք կը պարտաւորեն զիս այն ուղղութենս չափաւորել:

Տէր Խմբագիր, ես իմ նամակիս մէջ ըսած չէի թէ Վարչութիւնը բնաւ փոյթ տարած չէ այն խնդրոյն լուծում մը տալու, այլ թէ այն խնդրոյն բարուք լուծում մը տալու որոտ մօտ փոյթ տարած չէ, եւ ահա ինչպէս. զի եթէ Վարչութիւնը իրօք շատոնց կարեւորութիւն տուած ըլլար խնդրոյն, շատոնց արդէն բարւոքապէս խնդիրը լուծուած կըլլար: Որովհետեւ այս խնդրոյն մէջ ազգային շահուն դէմ զինուած Բարդ «Տէրտալեաններ» չկային, այլ ազդեցիկ ազէտ Հայուն մէկը, իրեն մէկ երկու արբանեակներովը. եւ ինչ կուզէին անոնք. Միթէ վէպվէպութիւն. այդ արդէն օրինօք ջնջուած է, դոյդ պէտք էր յայտնել, ինչպէս որ յայտնեց ալ Պատրիարքարանը. բայց միւննոյն ժամանակ պէտք էր հաստատութեան քըւէինք ընտրել ժողովոյն ընտրութիւնն ալ վաւերացնել եւ ահա դոյս չըրաւ Վարչութիւնը, որով Պասրոյի վիճակը բոլորովին անիշխանութեան մէջ ինկնելով հետեւանքը աւելի վտանգաւոր եղաւ. շատ անգամ եւ շատ պարագայից մէջ կարեւոր գործերը, ամենէն լաւագոյնն է, ապա թէ ոչ քանի յամենայն գործը, այնքան խնդիրը կը ծանրանայ եւ կը կնճռոտի: Ինչ բրաւ Վարչութիւնը, խնդրոյն լուծում մը տալու համար —որոշեց. գրել Երուսաղեմի Ս. Պատրիարքին որ Պաղտատ առաջնորդ մը դրկէ, որ Պասրա ալ երթալով տեղւոյն ազգային խնդիրը քննէ: Այս որոշումը կրնէ Վարչութիւնը իմ Պասրայ գտնուած ժամանակն եւ վերադարձս գինն եւ, չնայելով եւ բնաւ կարեւորութիւն չտալով թէ ես քանիցս յայտարարած էի որ Պասրոյի խնդրոյն բարւոք լուծում մը տալու համար առանձին եւ անկախ քննիչ մը պէտք էր ղրկել, եւ հինգ տարուան փորձառութեամբ կը վկայէի թէ Պաղտատի առաջնորդը չկրնար օգտակար ըլլալ Պասրայի խնդրոյն առաջին կարգադրութեանց եւ տեղւոյն այս առաջին բարեկարգութեանց մէջ.

Դարձեալ ծանուցած էի Վարչութեան թէ Երուսաղեմի Ս. Պատրիարքը արդէն ինձ հեռագրած էր որ Ս. Աթոռ չափազանց գործեր ունենալով չկրնար Պասրայից խնդիրը ընդունիլ եւ լն: Ահա այս պարագաները գիտնալով հանդերձ, Վարչութիւնը դարձեալ կուզէ Երուսաղեմի Ս. Պատրիարքին գրել. իբրեւ թէ Պոլիս ամենեւին վարդապետ մը գտնուած չըլլար անոր զրկուելու համար. ահա հոս է Վարչութեան անմտադրութիւնը այն խնդրոյն մէջ: Տէր երկինք որ Երուսաղեմի Ս. Պատրիարքը խնդրոյն ծանրակշռութիւնը զգալով՝ հաճեր մի բանիբուն եւ գործունեայ անձ ղրկել ի Պասրայ:

Իսկ գալով այն կէտին թէ ինչպէս ազգային մէկ հին եկեղեցւոյ աւերակին գրաւեալ եւ տուն ու գինետուն եղեալ կալուոր խնդրոյն վրայ ցարդ լռութիւն պահած եւ բողոքած չեմ, կը պատասխանեմ թէ այս այնպիսի խնդիր մ'էր, զոր մեծ խնամով երթալ եւ սառցել պէտք էր անձամբ, որուն մինչեւ անգամ Պաղտատի ազգայինք—պաշտօնական անձինք—խնդրոյն մեծութենէն զարհուրեալ թերեւս, կը ջանային անկարելի դառնալ զայն եւ Պասրոյի անարգեր ժողովուրդն ալ պաշտօնապէս եւ մասնաւորապէս բողոք բարձած չէին բնաւ այս մասին. առնուած տեղեկութիւնք մասնաւոր աղբիւրէ եւ շատ ուշ էր արդէն. բայց իմ խորին ուշադրութիւնս գրաւած ըլլալով քիչ ժամանակ մնին, երբ Պաղտատի ազգային բարեկարգ վարժարանի տարաժամ փակուելն եւ խանգարուելն լսեալ եւ յաւանեալ (տարաժամ կը կոչեմ, վասն զի Պոլէն բերել տրուած վարժապետին հետ հինգ տարուան պայմանադրութիւն մը կնքուած էր, ահա այս պայմանադրութեան խզմունքն գլխաւոր բայց անուղղակի պատճառ նոյն ինքն վարժապետը՝ Միհրան Ալփաճեան, եւ վարժարանը նիւթապէս կառավարող Բարեսիրաց ընկերութեան մի քանի անդամները ուղղակի պատճառ եղան, որով վարժարանն ալ փակուեցաւ եւ ժամանակէն առաջ փակուեցաւ առանց երեւելի պատճառ մը արդարելու իր երեք տարուան մօտ շրջանին մէջ: Եղուկ մեր ազգին, յորում վարժապետ մը իսկ իրեն անխոհեմ ընթացքով վարժարան մը ապաշնորհ մերժելու չկարէր), հրամարական մատուցի Ամեն. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարքին, փոխանակ իմ բնիկ հայրենիքս երթալ Տիգրանակերտ քաղաքի վրայով մեկնելու դէպ յԵրուսաղէմ, ելայ Պասրա ձիգ այն դիտաւորութեամբ, որ ըստ սուլեմ խնդիրը եւ հաղորդեմ Պատրիարքարանին:

Այսպէս ահա, Տէր Խմբագիր, կը տեսնէք որ նոյն դրամով աւերակի խնդրոյն համար ո'չ Վարչութեան բողոքելու հարկ կար, եւ ո'չ ալ կրնայի եւ ժամանակ ունէի համբերով գնալ 'ի Պասրայ անձամբ. վասն զի ենթադրելով որ սույդ իսկ գիտնայի, զոր չէի գիտեր բնաւ, այսպիսի խնդրոյ մը բարւոք լուծում մը տալու համար երկու բան պէտք էր. առաջին՝ նիւթական մեծ զօրութիւն, մինչեւ «միւթէվէլլին» տարաժամելի սուտ թեամբ Պասրոյի եկեղեցւոյն չարաշահ եւ միշտ ազգատ ցուցնելու կոչնատէր եւ Պաղտատի Ազգ. ժողովն ալ կը հաստատէ թերեւս բարեխնամութեամբ. մինչեւ անգամ նոյն միջոցներուն էր որ եկեղեցին պարտական հանելով Պաղտատէն 30 Օսմ. ոսկի գրկուեցաւ իրեն, որ Ջուղայու մէկ խեղճ քահանային գիրուած ամսականներն վճարէ. երկրորդ՝ հարկ էր ինձ մի քանի ամիս բոցակող ըլլալ Պաղտատէն. եւ այս ալ չէի ըսեր անհնարին, այլ դժուարին էր քանի մը պատճառներով, զորս երկար եւ ձանձրացուցիչ կըլլայ ասոր պատմել. միայն Պաղտատի Հայ մանկաւոյն լուսաւորութեան եւ վարժարանի յառաջդիմութեան համար ունեցած աշխատակցութիւնս հերիք է յիշել, որուն համար Երուսաղեմի Ս. Պատրիարքը իր մէկ նամակին մէջ «Ս. Աթոռոյն փառքն ու պարծանքներէն մին կը յօժարիր կոչել զիս, եւ որ Պոլիս վերադարձիս գինի Ամեն. Տ. Ներսէս Ս. Պատրիարքին ալ ըսել տուաւ թէ «գոհ եմ պաշտօնավարութենէդ», Հայր Մաղաքիա»: Ասոնք անշուշտ քաջալերական խօսքեր են միայն, որոնք սակայն կը ցուցնեն թէ պարապ ժամանակ անցուցած չեմ եւ թէ խմփանն աշխատած եմ հասարակաց ծխարկ բարւոյն եւ իրական շահուց համար: Կը խնդրեմ, թող Վարչութիւնը զիս այն փառաւոր եւ շահաւոր խնդիր վարդապետաց կարգը չդասէ, որոնք, ինչ որ ալ ըլլայ, չեն ուզեր Վարչութեան հետ աւրուիլ, որպէս զի օր մը յառաջ Եպիսկոպոսական վեղարը կամ շահաւէտ պաշտօն մը խլեն իրմէ. ըստ իս եպիսկոպոսութիւնը կոչում եւ եկեղեցական բարձր աստիճան մ'է, առ որ արժանաւորք միայն մատչելու համարձակիլ պէտք են:

Վերջապէս այս յօդուածը աւարտելէ յառաջ խօսքս Ձեզի կուղղեմ, ո' Պասրոյի Հայեր. ես սրտիս եմ այսօր, վասն զի պարտք մը ունէի առ Ձեզ. խոստացած էի Ձեզ առաջի Աստուծոյ որ Պոլիս հասնելէս յետոյ ես Ձեր իրաւունքը պաշտպանեմ, ահա խոստովանեցայ նոյն պարտքն ու խոստումը կատարած կը համարիմ. սրտիս եմ մանաւանդ եւ դուք ալ ինծի հետ սրտիս եղէք որ Վարչութիւնը հրապարակաւ կը յայտարարէ որ Ձեր խնդրոյն կարեւորութիւն տուած է. մաղթենք որ Տէրը պահէ Վարչութեան ջանքը իւր ամեն ազգաշէն գործոց մէջ:

Մնամ ազգիս յառաջադիմութեան ցանկացող եւ սգօծարար

Մ. Վ. Տէրոնեան

Յ. Գ. Ոմանք ազգայինք կը հարցնեն ինձ թէ Պասրայ խիստ սակաւաթիւ եւ գրեթէ աղքատիկ Հայեր գտնուելով, ինչպէս կըլլայ որ այնչափ կալուածներ կունենայ եկեղեցին: Իրր ի լոյս անգնեութիւն կը հաղորդեմ զայս թէ Պասրայի մէջ առեւտրականութիւն չափ յառաջ քանի մը հարիւր տուն Հայ կայ եղեր եւ հարուստ. սակայն նոյն միջոցներու տարաժամելի մեծ ժանտախտ մը ըլլալով այդ քաղաքին մէջ, Հայոց կէսին չափը կը կոտորէ. իսկ մնացեալ կէսն ալ տուն եւ տեղ կը թողուն, գաղթականաբար ի Հնդկաստան:

Բ. Պաղտատ նոր գնացած ժամանակս Էջմիածնի Վեհափառ Հայրապետէն կոնդակ մը կուգայ անդ, որով Ս. Կաթողիկոսը կը յորդորէ Պաղտատցիք որ իրենց մօտ գտնուած բայց Պասրայու վերաբերեալ 200 ոսկւոյ չափ գումարը դարձնեն Պասրայ, յառաջ բերելով թէ իրաւունք չէ որ Պասրայի եկեղեցին անշուք վիճակի մէջ մնայ, մինչդեռ կարելի է այդ գումարով նորա անշքութեան առաջքն առնել: Գնդեցի յորդոր. որովհետեւ իրօք Պասրոյի եկեղեցին ցարդ բոլորովին անշքութեան մէջ է, բայց ո'չ թէ Պաղտատ գտնուած գումարին կարօտ ըլլալուն համար. [այլ Միւթէվէլլիի անարժան անխղճութեան պատճառաւ, որ կուզէր նաեւ այն գումարը կլլել Վեհափառ Հայրապետը «Միջնորդ» ձգելով, մինչդեռ միւս կողմէն ալ Թրքաւականը Պասրայու մէջ գտնուած ազգային սեփհական տուները վաճառելու եւ գումարը կլլելու համար Պաղտատի Ազգ. ժողովը միջնորդ կը ձգէր առ Վեհ. Ս. Կաթողիկոսն, պատճառելով թէ յիշեալ տուները փուտ է ի պատ չաւ մը չունին, մինչդեռ բոլորովին ներհակն է. բարեբաղդաբար Վեհ. Կաթողիկոսն բնաւ արժան չդատեց պատասխանել այսպիսի ապօրինաւոր խնդրագրի մը եւ տուները մնացին: (Նոյն)

ԵԿՆԻ ԳԱԲՈՒ

մայիս 26 1880

Ազնիւ Մասիս.

Ձեր 2625 թուոյն մէջ "Նշան Վ. Գարագաշ Ատենադպիր Ընտրողական ժողովոյ Եէնիգաբուի" ստորագրութեամբ մի գրութիւն տեսանք մեր դիտողութեանց դէմ, որ պատուական լրագրոյդ 2621 թուոյն մէջ հրատարակուած էր: Բայց ցաւալի է որ այդ 12 տող գրութիւնը մեր դիտողութեանց դէմ լինելով՝ Ղ... բառէն զատ բան մը չէր պարունակեր. որով աւելի հաստատութիւն տրուած է իրեն նկատմամբ մեր հրատարակած իրողութեանց եւ լռելեայն դանոնք խոստովանած է: Պ. Ատենադպիրն անձ կը փնտռէ, մինչդեռ մեր իրողութիւն յայտնած էինք. եթէ ինքը իրողութեանց նկատմամբ ըսելիք չունի եւ այն պատճառաւ անձ կը փնտռէ, արդէն յայտնի ստորագրութեամբ բազմաթիւ թղթերկք բողոքած էին քուէարկութեան խարդախութեանը դէմ, [թող անոնց ներկայութեանը անխոյս պատրաստ գտնուի, եւ անձերէ կչտանայ. իսկ եթէ իրողութեանց հերքման համար փաստեր ունի՝ դարձեալ յիշեալ թղթերկք պատրաստ են մեր հրատարակածներն ալ իրենց գիտցածներն ալ հաստատելու: Ինչ մեծ քաջութիւն, բուն տեղէն փախուստ տալ, եւ հրապարակի վրայ տալիք պատասխան մը չունենալը յայտնելով ու խոստովանելով հանդերձ, գիր մը անգամ չկրնալ թողնել բառ ամեն՝ հարկերաւոր գրերով վայրահաչութիւն չլինել. Ինչ գեղեցիկ ցուցակ. բարի վայելում. . . . Ասկէ աւելի լաւ ընդունելութիւն կարելի չէ ընել Պ. Ատենադպիրին:

Կաղաչեմ, Խմբագիր Տէր, հաճեցէք հրատարակել ներկայս պատուական Մասեացդ միջոցաւ, որում մնամք պայծառութեան ցանկացող:

Թղթակից մը

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՇՐՋԱԳԱՅՈՒԹԻՒՆ
ԻՄ ԹԱՂԻՍ ՄԷՋ

Գրեց
ՇԱՐԺԵԱՆՑ

Գին 2 ղահեկան

Ընթերցանութեան արժանի տետրակ մ'է, լաւ գրուած, որ ազգային ընդհանուր վիճակին, մանաւանդ ազգային դաստիարակութեան վրայ օգտակար խորհրդածութիւններ կը պարունակէ:

Advertisements referring to British or American Goods, etc., are exclusively received for this Paper at
EUG. MICOUD'S Foreign Advertising Agency 139—140, Fleet Street, London.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ՆԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1880 ՄԱՅԻՍ 1 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՅԻՍ 31

ՊՈՍՖՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Եւրոպական եզերք	Թիւ
11	Եէնիմահալլէէն Մէգարպուրնու. Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ Սթէնիա. Գոյուճըքէօյ. Ռումէլի Հիսար. Պէպէք. (Արնաւուտ գիւղի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.)	33
12	Եէնիմահալլէէն Մէգարպուրնու. Պէօյիւքտէրէ. Թարապիա. Եէնի. գիւղ. Իստինեէն. Ռ Հիսար Պէպէք :	34
12 45	Ռ Ա. Գավագէն Եէնիմահալլէ. Մէգարպուրնու. Պէօյիւքտէրէ. Թարապիա. Եէնիքէօյ. Իստինեէն Գոյուճըքէօյ. Ռ. Հիսար. Պէպէք. Արնաւուտքէօյ. (Ուրբաթ օրերը Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ):	18
2 30	Մէգարպուրնու. Պէօյիւքտէրէ. Թարապիա, Եէնիքէօյ. Սթէնիա Իստինեէն. Գոյուճըքէօյ. Ռ Հիսար. Պէպէք. Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ.	33
3 45	Եէնիմահալլէէն Մէգարպուրնու. Պէօյիւքտէրէ. Թարապիա. Եէնիքէօյ Իստինեէն. Գոյուճըքէօյ. Ռ. Հիսար, Պէպէք Արնաւուտքէօյ, Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ:	34
5	Եէնիմահալլէէն Մէգարպ. Պէօյիւքտէրէ. Թարապիա. Եէնիք. Իստինեէն. Ռ. Հիսար, Պէպէք. Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ.	18
6 15	Եէնիմահալլէ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ Եէնիք. Միւրկիւն. Գանլըճա. Ռ. Ա. Հիսար. Գանտիլլի. Արնաւուտքէօյ. Չէնկէլքէօյ. Պէյլէրպէյի. Օրթաքէօյ. Գուզկունճուք. Պէշիկթաշ. Խասկիւղ :	4
8	Ա. և Ռ. Գավագ. Եէնիմահալլէ. Մէգարպուրնու. Պէօյիւքտէրէ Թարապիա. Պէյքօզ. Եէնիքէօյ. Իստինեէն. Գոյուճըքէօյ. Ռ. Հիսար, Պէպէք. (Ուրբաթ օրերը Սթէնիա) :	20
10	Մէգարպուրնուէն Պէօյիւքտէրէ. Թարապիա. Եէնիքէօյ, Իստինեէն, Ռ. Հիսար, Արնաւուտքէօյ. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ:	19
	Արնաւուտ քէօյէն	
11 15	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ:	2
11 45	Արնաւուտքէօյ, Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ	25
12 15	Պէպէք. Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ:	19
1	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ.	2
1 45	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Գուզկունճուք. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ :	25
2 30	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ, Գուզկունճուք. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ. (բացի ուրբաթէ):	19
10 15	Արնաւուտքէօյէն ուղղակի կամուրջ :	21
10 45	» » »	4
	Ասիական եզերք	
11 15	Պէյքօզ, Բաշաբաղչէ. Րիֆաթ փաշա մահալլէսի. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Վանիքէօյ. Չէնկէլքէօյ, Պէյլէրպէյի. Գուզկունճուք :	21
11 15	Արնաւուտքէօյ. Վանիքէօյ. Չէնկէլքէօյ. Պէյլէրպէյի. Գուզկունճուք. Գապաթաշ:	4
12	Պէօյիւքտէրէ. Թարապիա. Պէյքօզ, Բաշաբաղչէ. Գանլըճա. Ա. Հիսար, Գանտիլլի. Վանիքէօյ. Չէնկէլքէօյ. Պէյլէրպէյի. Գուզկունճուք Գապաթաշ. (Ուրբաթ օրերը ժամ 12 30ին).	17
1 30	Պէօյիւքտէրէ. Թարապիա. Պէյքօզ, Բաշաբաղչէ. Ր. Փ. մահալլէսի Գանլըճա. Ա. Հիսար, Գանտիլլի, Վանիքէօյ. Չէնկէլքէօյ. Պէյլէրպէյի. Գուզկունճուք. Գապաթաշ: (Բացի Ուրբաթէ :	20
3 45	Պէյքօզ, Բաշաբաղչէ. Գանլըճա, Ա. Հիսար, Գանտիլլի. Վանիքէօյ. Չէնկէլքէօյ. Պէյլէրպէյի. Գուզկունճուք. Գապաթաշ:	24
8 45	Պէօյիւքտէրէ Պէյքօզ. Բաշաբաղչէ. Գանլըճա. Ա. Հիսար Գանտիլլի. Վանիքէօյ. Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպէյի. Գուզկունճուք. Խասկիւղ (Ուրբաթ օրերը Րիֆաթ փաշա մահալլէսի):	25
9 15	Վանիքէօյէն ուղղակի [illegible] :	2

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ	Եւրոպական եզերք	Թիւ
12 45	Գապաթաշ. Խասկիւղ. Պէշիկթաշ. Գուզկունճուք. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնաւ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար, Գանլը Իստինեէն, Եէնիք. Պէյքօզ Թարապ. Պէօյիւք. Եէնիմահ.:	4
1	Պէշիկ. Օրթաք. Արնաւ. Ռ. Հիսար, Իստին. Եէնիք. Թար. Մէգարպ. Պէօյիւք.	33
2	Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչէշ. Արնաւ. Ռ. Հիսար, Պոյաճ. Սթէնիա. Եէնիք. Թար. Պէօյիւք. Մէգր. Եէնիմ.	34
3 15	Պէշիկ. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար, Իստինի. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Եէնիմահալ.	18
5	Գապաթաշ, Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչէշմէ. Արնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար, Պոյաճ. Իստինեէն. Եէնիք. Պէյքօզ, Թար. Պէօյիւք. Մէգարպուրնու. Եէնիմահալլէ. Գավագլար.	20
6 30	Խասկ. Պէշիկթաշ. Գուզկունճուք. Օրթաքէօյ. Պէյլէրպէյի Չէնկէլքէօյ Արնաւուտքէօյ Գանտ. Ռ. Հիսար. Պոյաճըքէօյ. Գանլըճա. Եէնիքէօյ. Թարապիա. Պէօյիւքտէրէ :	25
8 15	Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Արնաւուտ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկիւն. Եէնիք. Թարապիա. Պէօյիւքտէրէ Մէգարպուրնու :	19
10	Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Պոյաճ, Իստինի. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէգարպ. Եէնիմահ :	33
10 40	Պէշիկ, Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Պոյաճըքէօյ. Իստինի. Սթէն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէգարպ. Եէնիմ.	18
11 10	Պէպէք Ռ. Հիսար, Պոյաճ. Սթէն. Եէնիք. Թարպ. Պէօյիւք. Մէգար. Եէնիմահ:	20
	Արնաւուտ քէօյ	
12 15	Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Արնաւուտ:	2
12 45	» »	25
2	Ուղղակի Արնաւուտքէօյ (Բացի ուրբաթէ):	19
9 30	Գապաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչ. Արնաւ.	21
10 15	Գապաթաշ Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Արնաւ.	4
11 5	Գապաթ, Պէշիկ, Օրթաք, Գուրուչ. Արնաւուտ.	23
11 40	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. Պէպէք:	19
12	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւուտ.	4
	Ասիական եզերք	
2 45	Խասկիւղ Գուզկ. Պէյլ Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշաբ. Պէյքօզ. (Ուրբաթ օրերը Րիֆաթ փաշա մահալէ պիտի երթայ) :	21
8 30	Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյ. Չէնկ. Վանիքէօյ :	2
9 30	Գուզկ. Պէյլէրպ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաշաբ. Պէյքօզ, Մէգարպ. Ռ. և Ա. Գավագ: (Ուրբաթ օրերը ժամ 10ին):	17
10 30	Գապաթ. Գուզկ, Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտիլլի Ա. Հիս, Գանլ. Չուպուգլու, Բաշ. Պէյքօզ, Թրպ, Պէօյիւք: (Բացի ուրբաթէ):	34
11 10	Գուզկ. Պէյլ Չէնկ. Վանիք. Գանտիլ Ա. Հիսար, Գանլճ. Բաշ.. Պէյքօզ :	21
11 40	Գապաթ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Արնաւուտ.	2

ԻԼԱՆ

Աստաքիրի շահանէ էլպիսէ անպարընտա մաթէրաքիմ էլլի իքի գալէմ քիւհնէ էլպիսէ վէ գըրըքընթը վէ սաիրէնին անպարը մէզքիւրտէ իճրա օլունան միւզայէտէսինտէ թէզաքիրի խաէն ֆիյաթընտա նիւզաէ խուչ գամմ օլունմագ վէ էօմաքը սիմ մէճլիսէ ճն թոգուզ գրուշ օլարագ նագտէն վէ բէշինէն վիրկիւսի պաշէհու էշեար մէզքիւրէ անպարտան գալտըրըլմագ շարթըյլէ իէ իթալեսի էօհտէսինտէ օլուպ հալիրանը բաժինին իքինճի բաշար երթեսի կիւնիւ թէքրար պիւ միւզայէտէ գարարը գաթիէսի վէրիլէճէքինտէն, իշթիրաքնա թալիպ օլանլարըն նէզարէթի մէզքիւրէ հալիրանը նէզարէթի լէվազըմաթը ուսումիյէ սաիրէսինէ կէլմէլերի :

27 մայիս 96

——

Տէրսաատէթ վէ պիլատը սէլասէ իլէ Զաթալճաստա պուլունան ասաքիրի շահանէ իլէ միւթէֆէրրիգ մահալլէրէ վէ ահվալէ տոզրուտան տոզրույա հաւալէ նէզարէթի ճէլիլէսինտէն էտվիյէ սարֆ ու թէվզի օլունմագ վէ բէտէլի կէօտրիւք իլէ գապանը տագիգ ատ. յերմէնի խուլէթէսինտէ] թէսլիմինէ գատար մէսարիֆի միւթէահհիտէ ախտ պուլունմագ վէ տոգսան ալթը սէնէսի հալիրանը խալթխատուէնտան նիհայէթինէ գատար միւտտէթինտա լիւզում կէօրիւնէն եւ իւզ ալթը քիլէ թուն հունչագ պուլունայըն ալթ. հէր քիլէսի էլլի սէքիզ լիպրա կէլմէք վէ պիր լիպրա նոգսան կէլիր իսէ պուլուայ իլէ էլլի սէքիզ լիպրայա թոլտուրուլմագ վէ էլլի էլթի լիպրատան աշաղը կէլմէյիճէ հալտէ գապուլ օլունմամագ վէ մէմհուր նիւմունէսինէ թէթաբուգ իլէ մութաապըգ օլմագ վէ պէհաար սնոր պիր քիլէսի թէսլիմ օլունտուգճա վէրիլէճէք օլան մագպուզ սէնէտի էնհիսի վէրիլիւ [illegible] ... պէշ թէնզիլինէ պաղլըպ պուլունանլարըն նէզարէթի միւշարիլէյհա լէվազըմաթ սաիրէսինէ կէլմէլերի :

26 մայիս 1296

——

Տէրսաատէթ վէ պիլատը սէլասէ իլէ Զաթալճաստա պուլունան ասաքիրի շահանէ հայվանաթը իլէ միւթէֆէրրիգ մահալլէրէ վէ ահվալէ տոզրուտան տոզրույա հաւալէ նէզարէթի ճէլիլէսինտէն չաիր անպարը մաքիֆէթլէրէ էտվիյէ սարֆ ու թէվզի օլունմագ վէ բէտէլի կէօտրիւք իլէ անպարը մէզքիւր խուէլէսինտէ թէսլիմինէ գատար պիր ճիւզի մէսարիֆի միւթէահհիտէ ախտ պուլունմագ վէ իշպու տոգսան ալթը սէնէսի հալիրանը խալթխատուէնտան նիհայէթինէ գատար չէհրի գէրք պէշ պին գըյյէ օլարագ միւտտէթինտա լիւզում կէօրիւնէն 90000 քիլէ թուն չաիրինին պէհէր քիլէսի ճն պէշ դրքեմէն աշաղը կէլմէմէք վէ մէմհուր նիւմունէսինէ թէթաբուգ իլէ մութաապըգ օլմագ վէ պէհաար ճնոր պիր քիլէսի թէսլիմ օլունտուգճա վէրիլէճէք օլան մագպուզ սէնէտի էնհիսի միւսավիսինին խիթամընտա նըսֆը հէսապ վէ նըսֆը տիկէրի տախի մագպուզ սէնէտի թարիխինտէն իթիպարէն ճն պէշէր կիւն միւրուրինտէ իքի թագսիթ իլէ վէրիլմէք վէ նիւզալիւք ալթուն նիւզ գրուշ հիսապը իլէ իթա գըլընմագ շարթը վէ չերաիթի սաիրէ իլէ միւթէֆէրրիգ իլէ մէզքիւր խալ մընասապ չաիրին պէհէր քիլէսի ճն պէշ գըրուշ թանինտէ էօհտէսինտէ օլունմագ մէզքիւր խաէն միւզայէտէսի իգոտէնին աթքլինէ կէլէճէք տոգսան ալթը սէնէսի հալիրանը տէրսաատէթ մէզգիւր գապուլ խալթինէ միւրաջեաթ պիլ իճրա նէզարէթի ճէլիլէսինտէն իքինճի ...

ԱՅԵՐԻ ՎԻԿՕՐԸ

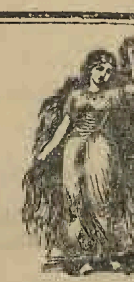

Երբ որ իր մազերուն թափիլը չուզեր, «Այէրի վիկոր» կոչուած մազի անուշահոտ ջուրէն գործածելու է. ուրիշ ամեն տեսակ մազի ջուրերը կամ իւղերը՝ որ մազ չթափելու համար կը ծախուին, բոլորն ալ անօգուտ են. իսկ վիկորի օգուտը միլիոնաւոր փորձերով անմանուած է, և Պոլսոյ ու գաւառաց մէջ օր օրի գործածողներուն թիւը կաւելնայ : Անոնք որ իրենց մազերուն գեղեցկութիւնը կորսնցնելու վրայ են, չուտով գործածեն այս ջուրէն որ ի վերջոյ չըջանա- թափելու վրայ եղող մազերը կը հաստատէ ու կամրացնէ, թափածներուն տեղը մազ կը բուսցնէ երբոր մազերուն արմատը վընասուած չէ, ու ճերմկած մազերը անպատճառ իր նախկին բնական գոյնին կը բերէ, գործածելուն կերպը շիշ'րուն հետն է. կը ծախուի կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան :

——

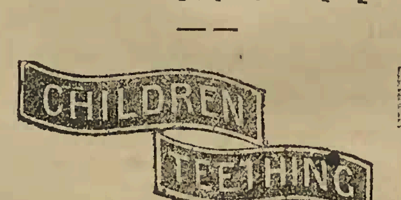

ՍՈՒԹԻՆԿ ՇԻՐՕՓ

Յայտնի է որ երախայք ծնանելէն մինչ երեք տարեկան հասակը գրեթէ չարունակ փորի ցաւ. փորհարութիւն, ստամոքսի անհանգըստութիւն, անքուն միալ, [ջղային գրգռութիւն] և [այլն կուննեան, մանաւանդ ակռա հանելու միջոցին, և այս նեղութիւններն ալ աւելի կըստատկանան ամառուան տաք եղանակին: Սութինկ Շիրօբը վերոյիշեալ գժուարութեանց ամենուն ալ առաջքը կառնէ ու կը բըժշկէ, որով երախան կը հանգչի ու կը զօրանայ յուրախութիւն մեծ իւր ծընողաց : Գործածողները շատ գոհ են : Ուշողը կրնայ փորձել. գինն աժան է. Նորածին երախայից կաթիլով կը տրուի, մեծ ամիսէն վեր եղողին օրը երեք [անգամ] դըդալ. կը ծախուի կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան :

——

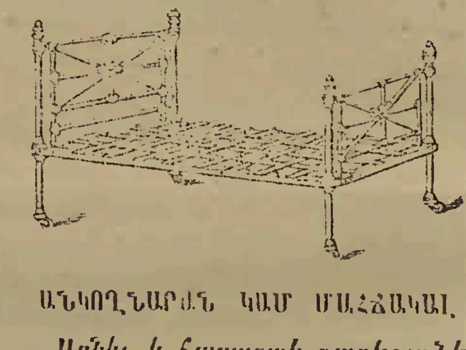

ԱՆԿՈՂՆԱՐԱՆ ԿԱՄ ՄԱՀՃԱԿԱԼ.

Աղնիւ և հասարակ քարեօլաներ երկաթէ փարղէ, աժան գիներով կը ծախուի, կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան :

——

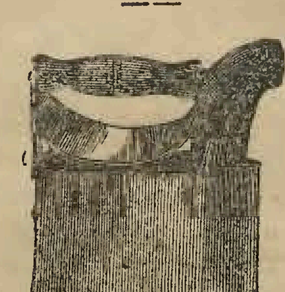

ԱՐԴՈՒԿ

Այս ձև իւթիւներուն ամենէն աղէկ տեսակը որուն մէջ կրակը չը մարիր և աղէկ կը գործէ, կը ծախուի կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան :

——

ՋՐՀԱՆ.

Ամերիկայի ջրհաններ մեծ և փոքր, երկաթէ հաստատուն խողովակներով թէ ջրհորներու և թէ խորունկ հորերու համար աժան գիներով կը ծախուին, կ. Պոլիս Ղալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան :

——

Լրագիրս ամեն օր կը հրատարակուի՝ բաց ՚ի կիրակի և տօն օրերէ :

Բաժանորդագրութեան տեղն է Ղալաթիա Սանսարճըլար Ճատտէսի թիւ 198, Նորօ խան Մասիս խմբագրատունը : Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց գրասենեակները.

ԿԱՐԻՆ. Յովհաննէս էֆ. Տ. Մկրտիչեան.
ԵՐԶՆԿԱ. Յ. Շալչը էֆ.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Նազարէթ էֆ. Յ. Խաթայոլեանց.
ՍԱՄՍՈՒՆ. Եղուարդ էֆ. Մուրատեան.
ԿԻՐԱՍՈՆ. Գ. էֆ. Խ. Մարմանեան.
ՌՈԴՈՍԹՕ. Արժ. Տ. Արիստակէս աւագ քահանայ Ֆէզեան.
ԶՄԻՒՌՆԻԱ. Աբրահամ էֆ. Պէրկամեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խոսրով էֆ. Խաչեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Ս. Եթմէքճեան էֆ.
ՆԻԳԴԷ.
ԽԱՐԲԵՐԴ և ՏԻԳՐԻՍ. Կիրակոս էֆ. Ա. Ղազանճեան.
ՄՈՒՇ. Յակոբ էֆ. Տէրունեան.
ՎԱՆ.
ԲՐՈՒՍԱ. Սեդրակ » Խարաճեան.
ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Թովմաս էֆ. Թաշճեան.
ԵԴԵՍԻԱ. Գէորգ էֆ. Ոսկերչեան.
ՖՕՔՇԱՆ. Փէրհատ » Ս. Փէրհատեան.
ՏՓԽԻՍ. Պ. Նիկողայոս Տ. Ղևոնդեան.
ԿԱԼԿԱԹԱ. Պետրոս էֆ. Հէքիմեան.

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻԻԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
ՂԱԼԱԹԻԱ ՆՈՐՕ ԽԱՆ

„Կատարելութիւն":

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ
Աշխարհահամբաւ Մազի Նորոգողը;
(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Երբեք չվրիպիր նորոգելու Ալեոր Մազը իր երիտասարդական գոյնին, ընծայելով անոր նոր կեանք, աճում, և փայլուն գեղեցկութիւն: Իր արդիւնքը ստոյգ և կատարեալ է, շուտով վանելով ալեորութիւնը: Ներկ մը չէ:

Միշտ կը հաստատէ ինքնին իբր մազին բնական զօրացուցիչը :

Հարազատը միայն Կարմրագոյն փաթոյթներու մէջ է.

Գլխաւոր Մթերանոցը (Մաղազան) է,—
114 AND 116 SOUTHAMPTON ROW, Լոնտոն, Անգղիա:

Կը ծախուի ամեն Կեղծամավաճառներէն, Անուշահոտ Իւղավաճառներէն, և Անգղիացի Դեղավաճառներէն :

Կ. Պոլիս Ս. Քանդիլք եղբարց քով. Ֆարմասի Պրիթանիք Բերա Մեծ Փողոց և Լամբրոս Քալիւէնոսի քով, Անգլիական մթերանոց, Եւ.քօնէք Դոլաբրըմ Ղալաթիա,